

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӘЛКИ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
КАРАР

2015 елның 26 гыйнвары 26N

Әлки муниципаль районында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында

Үз көчен югалткан

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының
2022 елның 1 апрелендәге 112 номерлы карары

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1602 статьясы нигезендә Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты карар бирә:

1. Әлки муниципаль районында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен (1-нче кушымта) расларга.

2. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының финанс-бюджет палатасына (киләшү буенча), Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчеләргә, Әлки муниципаль районы бюджеты керемнәренә баш администраторына, Әлки муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторына эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча үз хокукый актларын әлегә карарда билгеләнгән Тәртипкә туры китерү эшен оештырырга.

3. Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының мәгълүматлаштыру һәм жәмәгәтчелек белән элемтә бүлегенә әлегә карарны Әлки муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыруны тәкъдим итәргә.

4. Әлегә карар рәсми басылып чыккан вакыттан үз көченә керә.

5. Әлегә карарның үтәлешен тикшереп торуны Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә территорияль үсеш буенча урынбасары Р.Р. Сәлаховка йөкләргә.

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль
районы Башкарма комитет житәкчесе

А. Ф. Никошин

Әлки муниципаль районы Башкарма
Комитетының 2015 елның 26 гыйнварындагы
26 номерлы карарына кушымта

Әлки муниципаль районында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын (алга таба - Тәртип) гамәлгә ашыру тәртибе Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, Әлки муниципаль районы бюджеты керемнәренә баш администраторлары, Әлки муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары тарафыннан эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру кагыйдәләрен билгели.

1.2. Әлеге Тәртипнең максаты - эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруга бердәм таләпләр билгеләү.

1.3. Әлеге Тәртип билгели:

эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын планлаштыруга, оештыруга һәм уздыруга таләпләр;

эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты нәтижәләрен рәсмиләштерүгә һәм карауга таләпләр;

эчке финанс аудиты нәтижәләре турында хисап тәү һәм тапшыру таләпләре.

2. Эчке финанс контролен гамәлгә ашыру

2.1. Әлеге Тәртиптә кулланыла торган терминнар һәм билгеләмәләр:

2.1.1. Эчке финанс контроле - Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларын баш бүлүченең һәм алучының, Әлки муниципаль районы бюджеты керемнәренә баш администраторының, Әлки муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының (алга таба - Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторының), Әлки муниципаль районы бюджетын тәү һәм үтәүнең эчке процедураларын, бюджет исәбен алып бару һәм бюджет хисаплылыгын (алга таба - бюджет процедураларын) оештыручы һәм башкаручы даими процесс (алга таба-бюджет процедураларын), ул юнәлдерелгән:

бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актларны бозуларны булдырмау (чикләү);

бюджет акчаларынан файдалануның экономияләлеген һәм нәтижәлелеген күтәрү.

2.1.2. Эчке финанс контроле предметы - бюджет процедуралары һәм аларның операцияләрен тәшкит итүче (бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләр), аларга беркетелгән бюджет вәкаләтләре кысаларында Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.1.3. Контроль гамәлләргә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актлар таләпләренә туры килү-килмәвен тикшерү, чыгымнарны гамәлгә ашыру турында карар булу, шулай ук күрсәткеләрне тикшерү, бюджет процедураларын үтәү нәтижәләре турында мәгълүмат жыю һәм анализлау керә.

2.1.4. Контроль гамәл үз-үзеңне контрольдә тоту, буйсыну дәрәжәсе буенча контроль, мониторинг, автомат контроль куллану (алга таба - контроль ысуллары) барышында эчке финанс контролен гамәлгә ашыру формасы булып тора.

2.1.5. Контроль визуаль, автоматик һәм катнаш гамәлләргә бүленә. Визуаль контроль гамәлләр автоматизацияләүнең гамәли программа чараларын кулланмыйча гамәлгә ашырыла. Автоматик контроль гамәлләр, вазыйфаи затлар катнашыннан башка, автоматлаштыруның гамәли программа чараларын кулланып башкарыла. Катнаш контроль гамәлләр, операция башланганда яисә тәмамланганда, вазыйфаи затлар катнашында автоматизацияләүнең гамәли программа чараларын кулланып башкарыла (бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр).

2.2. Эчке финанс контроле оештыру.

2.2.1. Эчке финанс контроле Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы бүлекчәләрендә бюджет вәкаләтләрен үтәүче, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы норматив хокукый актлар, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы актлары, күрсәтелгән бүлекчәләр турындагы нигезләмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.2.2. Контроль гамәлләрне әлеге бүлекнең 2.2 пунктының 2.2.1 пунктчасында күрсәтелгән Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы бүлекчәләренең вазыйфаи затлары түбәндәге бюджет процедураларына карата аларның вазыйфаи инструкцияләре нигезендә гамәлгә ашыра:

Әлки муниципаль районы бюджеты проектын тәзү һәм карау өчен кирәкле Әлки муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына документлар тәзү һәм тапшыру, шул исәптән бюджет ассигнованиеләрен, чыгым йөкләмәләре реестрларын нигезләү;

Әлки муниципаль районы бюджеты чыгымнары буенча касса планын тәзү һәм алып бару өчен һәм Әлки муниципаль районы бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларына кирәкле Әлки муниципаль районы финанс-бюджет палатасына документлар тәзү һәм тапшыру;

бюджет язмасын тәзү, раслау һәм алып бару;

Әлки муниципаль районы бюджетының җыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм алып бару, бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын җиткерү (бүлү) өчен кирәкле Әлки муниципаль районы финанс-бюджет палатасына документлар тәзү һәм жибөрү;

бюджет сметаларын, бюджет сметалары җыелмасын тәзү, раслау һәм алып бару;

ведомство буйсынуындагы муниципаль учреждениеләргә карата муниципаль биремнәрне булдыру һәм раслау; бюджет сметасын үтәү; бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм үтәү;

түләүләргә башкаруның (бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары керүне) тулылыгы һәм үз вакытында Әлки муниципаль районы бюджетына исәпләү, исәпкә алу һәм тикшереп торыу, алар буенча пенялар һәм штрафлар;

Әлки муниципаль районы бюджетына артык түләнгән (түләтелгән) түләүләргә кире кайтару турында карарлар кабул итү, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар өчен процентлар;

Әлки муниципаль районы бюджетына түләүләргә исәпләү (төгәлләштерү) турында карарлар кабул итү;

бюджет исәбен алып бару процедурасы, шул исәптән беренчел исәпкә алу документларын исәпкә алу (җыелма исәпкә алу документларын тәзү), беренчел исәпкә алу документларында күрсәтелгән мәгълүматны бюджет исәпкә алуы теркәвендә, мөлкәтне һәм йөкләмәләргә бәяләү, инвентаризацияләргә уздыру;

бюджет хисаплылыгын, җыелма бюджет хисаплылыгын тәзү һәм тапшыру;

Әлки муниципаль районына дөгъвалар буенча суд актларын, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларына муниципаль казна учреждениеләренең акчалата йөкләмәләргә буенча түләттерүне күздә тоткан суд актларын үтәү.

2.2.3. Контроль гамәлләрне уздыру ысулларына керә:

һәр башкарылган операциягә карата контроль гамәлләр башкарыла торган тоташ операция (бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр);

аерым үткәрелгән операциягә карата контроль гамәлләр башкарыла торган сайлап алу операциясе (бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр).

2.2.4. Әлеге бүлекнең 2.2 пунктындагы 2.2.1 пунктчасында күрсәтелгән бүлекчәне җитәкләүче Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларын баш администратор (администратор) җитәкчесе яисә җитәкче урынбасары эчке финанс контролен оештырган өчен җаваплы була.

2.3. Эчке финанс контролен планлаштыру.

2.3.1. Эчке финанс контролен планлаштыру бюджет процедураларын үтәү нәтижәләре өчен җаваплы һәр бүлекчә җитәкчесенең эчке финанс контроле планын формалаштырудан гыйбарәт.

Эчке финанс контроле планында анда чагылыш тапкан һәр эчке финанс контроле предметы буенча операцияне үтәү өчен җаваплы вазыйфаи зат (бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр), аны үтәү ешлыгы, контроль гамәлләрне гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар, контроль гамәлләрне контрольдә тоту ысуллары һәм контроль гамәлләр ешлыгы турында мәгълүматлар күрсәтелә.

2.3.2. Эчке финанс контроле планын формалаштыру процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

аңа карата бюджет процедураларын үтәүгә тискәре йогынты ясый торган ихтимал вакыйгалар турында мәгълүматка нигезләнгән контроль гамәлләр уздыру зарурлыгына эчке финанс контроле предметын анализлау (алга таба - бюджет куркынычлары);

аерым операцияләргә карата контроль гамәлләр уздыру кирәклеге яисә кирәклеге күрсәтеп, операцияләр исемлеген (бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру гамәлләрен) тәзү.

2.3.3. Эчке финанс контроле планнарын формалаштыру һәм раслау чираттагы финанс елы башланганчы Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2.3.4. Эчке финанс контроле планнарына кертелгән өстенлекле финанс контроле предметларын билгеләү максатларында әлеге бүлекнең 2.3 пунктының 2.3.1 бүлегендә күрсәтелгән бүлекчә бюджет куркынычларын идентификацияләү һәм бәяләү процедураларын үткәрә.

2.3.5. Бюджет куркынычларын идентификацияләү чираттагы финанс елында башкарылырга тиешле һәр бюджет процедурасы буенча, муниципаль финанс контроле органнары актларын, бәяләмәләрен, тәкъдимнәрен һәм күрсәтмәләрен, эчке финанс аудиты бүлекчәләренең хисапларын анализлауга, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының ведомство буйсынуындагы администраторлары тарафыннан мөрәҗәгать буенча тапшырылган мәгълүматны, шулай ук мониторинг үткөрү нәтижәләре турында хисапларны анализлауга нигезләнеп гамәлгә ашырыла.

2.3.6. һәр ачыкланган бюджет куркынычы буенча моңдый куркыныч булу шартларына һәм сәбәпләренә анализ ясала (алга таба - куркыныч факторлары).

Һәр бюджет куркынычы бюджет процедураларын үтәүгә тискәре йогынты ясаучы вакыйга килүен көтүне характерлаучы "ихтималлык" критерие һәм "нәтижәләр" критерие буенча бәяләнәргә тиеш. Бу күрсәткеч буенча Әлки муниципаль районы бюджетының төп администраторы репутациясен югалту, кагыйдә бозган өчен санкцияләр салына торган. һәр критерий буенча кимендә дүрт позициясе булган хәвеф-хәтәр шкаласы билгеләнә (түбән, уртача, югары (сизелерлек), бик югары).

2.3.7. Бюджет куркынычларын бәяләү нәтижәләре эчке финанс контроле планына өстәлә, ул Әлки муниципаль районы бюджеты чараларының баш администраторының рәсми сайтында яисә автоматлаштырылган мәгълүмат системасында урнаштырылырга тиеш.

2.3.8. Әлки муниципаль районының финанс-бюджет палатасы Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторының икътисадый бүлекчәсе белән берлектә эчке финанс

контролен планлаштырганда төзелгән бюджет куркынычлары турындагы мәгълүматны гомумиләштерә һәм иң мөһим бюджет куркынычлары реестрын алып бара (алга таба - бюджет куркынычлары реестры). Әлки муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы күрсәтелгән мәгълүматны системага салу нәтижәләре буенча Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы житәкчесенә (житәкче урынбасарына) аеруча мөһим бюджет куркынычларын киметү буенча тәкъдимнәр кертә, анда түбәндөгеләр буенча тәкъдимнәр керә:

Әлки муниципаль районы бюджеты акчалары баш администраторының хокукый актларын бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актлар нигезләмәләренә туры китерү, шулай ук аларны камилләштерү;

автоматлаштырылган гамәли программа чараларының житешсезлекләрен аерым операцияләргә һәм (яисә) юкка чыгаруга карата автомат контроль гамәлләрне кертү, нәтижәсез автомат контроль гамәлләрне төшереп калдыру;

эчке финанс контроле планнарын үзгәртү;

Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыру процессында унификацияләнгән операцияләргә чагылдырырга мөмкинлек бирә торган структур электрон документлар жыелмасы буларак формулярлар, реестрлар һәм классификаторлар системасын актуальләштерү;

бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган автоматлаштырылган мәгълүмат системаларыннан мәгълүмат кертүгә һәм чыгаруга кулланучылардан мәгълүмат базаларыннан файдалану хокукын төгәлләштерү;

бюджет акчалары администраторлары тарафыннан исәпкә алу сәясәтен алып бару тәртибен төгәлләштерү;

финанс һәм беренчел исәпкә алу документларын төзү хокукларын, шулай ук бюджет исәбе регистрына язмаларга керү хокукларын төгәлләштерү;

әлеге бүлекнең 2.2 пунктының 2.2.1 бүлегендә күрсәтелгән бүлекчәләргә карата кадрлар сәясәте алып бару;

куркынычның башка факторларын юк итү.

Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы (житәкче урынбасары) ачыкланган бюджет куркынычларын киметү буенча тәкъдимнәрне карау нәтижәләре буенча аларны куллану турында карар кабул итә.

Бюджет куркынычлары реестрын яңадан карау ел саен бер тапкыр уздырыла.

2.3.9. Бюджет куркынычларын бөяләүне уздыру турында мәгълүмат, бюджет куркынычлары реестры Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторының рәсми сайтында, аларга Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторыннан файдалану хокукы белән урнаштырыла.

2.4. Эчке финанс контроле үткөрү.

2.4.1. Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы бүлекчәләрендә эчке финанс контроле эчке финанс контроле планнарында билгеләнгән ешлыкны, контроль ысулларын һәм ысулларын үтәп гамәлгә ашырыла.

2.4.2. Үз-үзен контрольдә тоту Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы бүлекчәсенә вазыйфаи заты тарафыннан ул башкарган һәр операцияне бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукый актларга, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы актларына һәм вазыйфаи инструкциягә туры килүенә тикшерү үткөрү, шулай ук операцияне башкаруга тискәре йогынты ясыя торган сәбәпләрне һәм шартларны бөяләү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2.4.3. Контроль Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы бүлекчәсе житәкчесе (башка вәкаләтле зат) һәм (яисә) Әлки муниципаль районы бюджеты

акчаларының баш администраторы (житәкчесе урынбасары) тарафыннан үз кул астындагы вазыйфаи затлар башкара торган операцияләргә (бюджет процедураларын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләр) авторизацияләү юлы белән тоташ яисә сайлап алу ысулы белән гамәлгә ашырыла.

Ведомствога буйсыну дәрәжәсе буенча контроль Әлки муниципаль районы бюджеты чаралары администраторы тарафыннан башкарылган процедураларга һәм операцияләргә карата, тапшырылган документларның бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукий актлар таләпләренә туры килү-килмәүне билгеләүгә юнәлдерелгән тикшерүләр үткөрү юлы белән тоташ яисә сайланма ысул белән гамәлгә ашырыла Мондый тикшерүләрнең нәтижәләре төзәтүләр кертү зарурлыгы, житешсезлекләргә (хокук бозуларны) аларны бәяләмәдә билгеләнгән вакытта йә тапшырылган документта тамга (рәхсәт язуы) булганда, бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

2.4.4. Бюджет процедураларының үтәлешен мониторинглау ведомство буйсынуындагы администрацияләр тарафыннан Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы һәм (яисә) бүлекчәләре тарафыннан Әлки муниципаль районы бюджеты акчалары баш администраторының финанс-икътисадый бүлекчәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.4.5. Мониторинг бюджет процедураларын үтәү нәтижәләре турындагы мәгълүматны, шул исәптән бюджет акчаларынан файдалануның нәтижәләлеген, ағымдагы финанс елында даими жыюдан һәм анализлаудан гыйбарәт. Мониторинг барышында билгеләнгән санда һәм (яисә) сыйфатлы исәп-хисап күрсәткечләре нигезендә бюджет процедураларының үтәлеше сыйфатына бәя бирелә. Мониторинг нәтижәләре Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының ведомство буйсынуындагы администраторларына һәм Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы житәкчесенә (житәкче урынбасарына) тапшырыла торган হিসап белән рәсмиләштерелә.

2.4.6. Мониторинг бюджет процедураларын үтәү барышында жибәрелгән житешсезлекләргә (хокук бозуларны) ачыклауга юнәлтелгән һәм Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2.5. Эчке финанс контроле нәтижәләрен рәсмиләштерү һәм карау.

2.5.1. Эчке финанс контроле нәтижәләренә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган норматив хокукий актларның, Әлки муниципаль районы бюджеты чараларының баш администраторы актларының, бюджет процедураларын үтәүдәге житешсезлекләр, хокук бозуларның (житешсезлекләргә) килеп чыгу сәбәпләре һәм аларны бетерү буенча тәкъдим ителә торган чаралар турында мәгълүматлар керә.

2.5.2. Эчке финанс контроле нәтижәләре турындагы мәгълүмат эчке финанс контроле регистрында (журналларында) чагыла, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы билгеләгән тәртиптә, шул исәптән автоматлаштырылган мәгълүмат системаларын кулланып, исәпкә алынырга һәм сакланырга тиеш.

2.5.3. Эчке финанс контроле нәтижәләре турында мәгълүмат бюджет процедураларын үтәү нәтижәләре өчен җаваплы бүлекчә, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы житәкчесенә (житәкчесе урынбасарына) кварталга кимендә бер тапкыр юллана. Күрсәтелгән мәгълүмат бюджет законнарын бозу ачыкланган очракта кичекмәстән бирелә, алар өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылык чаралары кулланыла.

2.5.4. Эчке финанс контроле нәтижәләрен карау йомгаклары буенча Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы житәкчесе (житәкчесе урынбасары) карар кабул итә:

а) ачыкланган хокук бозуларны (житешсезлекләргә) хәл иткәндә билгеләнгән срокта, гаепле вазыйфаи затларга карата матди, дисциплинар җаваплылыкны куллану, хезмәт тикшерүләрен уздыру зарурлыгы турында;

б) әлеге пунктның «а» пунктчасында күрсәтелгән чараларны куллану өчен нигезләр булмау турында;

в) эчке финанс контроле планнарына үзгәрешләр кертү турында;

г) материалларны үзләренә карата бетерү мөмкинлеге булмаган бюджет законнарын бозу

билгеләре булган очракта, Әлки муниципаль районының контроль-хисап палатасына жиһбәру турында.

2.5.5. Әлки муниципаль районы бюджеты чараларының баш администраторы эчке финанс контроле регистрлары (журналлары) белешмәләре нигезендә эчке финанс контроле нәтижәләре турында хисап төзү тәртибен билгели.

3. Эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру

3.1. Эчке финанс аудиты оештыру.

3.1.1. Эчке финанс аудиты Әлки муниципаль районы Финанс-бюджет палатасының бер яисә берничә вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан (киләшү буенча) (алга таба - эчке финанс аудиты буенча, функциональ бәйсезлек нигезендә бирелгән вазыйфаи затлар) гамәлгә ашырыла.

Эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары Әлки муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы жиһтәкчесе яисә Әлки муниципаль районы бюджеты акчалары администраторы жиһтәкчесенә турыдан-туры һәм фәкәть аңа буйсыналар.

Эчке финанс аудитының вазыйфаи затларының эшчәнлегә законлылык, объективлык, нәтижәлелек, бәйсезлек һәм һөнәри компетентлык, шулай ук системалылык, жаваплылык һәм стандартлаштыру принципларына нигезләнә.

Эчке финанс аудитының максатлары:

эчке финанс контроленең ышанычлылығын бәяләү һәм аның нәтижәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр әзерләү;

бюджет хисаплылығының дәрәслеген һәм Россия Федерациясә Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнгән бюджет исәпкә алуы методологиясен һәм стандартларын бюджет исәбенә алып бару тәртибенең туры килүен раслау;

Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының экономиясен күтәру һәм алардан нәтижәле файдалану буенча тәкъдимнәр әзерләү.

3.1.2. Эчке финанс аудиты предмети Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы бүлекчәләре һәм Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларын алучылар, Әлки муниципаль районы бюджеты керемнәре администраторлары, Әлки муниципаль районы бюджеты кытлығын финанслау чыганақлары администраторлары (алга таба - аудит объектлары) тарафыннан башкарылган финанс һәм хужалық операцияләре жыелмасы, шулай ук эчке финанс контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру.

3.1.3. Эчке финанс аудиты планлы һәм планнан тыш аудиторлык тикшерүләре уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла. Планлы тикшерүләр Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы жиһтәкчесе тарафыннан раслана торган эчке финанс аудитының еллык планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.1.4. Эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторының Әлки муниципаль районы финанс-бюджет палатасына Әлки муниципаль районы бюджеты проектн төзү һәм карау максатларында жиһбәрелә торган документларының нигезлелегә һәм тулылығы мәсьәләләре буенча бәяләмәләр әзерләүне Әлки муниципаль районы бюджетының төп администраторы билгеләгән тәртиптә башкарырга хоқуқлы.

3.1.5. Аудиторлык тикшерүләре камераль һәм күчмә тикшерүләргә бүленә.

3.1.6. Аудиторлык тикшерүләре уздыганда эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары хоқуқлы:

а) аудиторлык тикшерүләрен уздыру өчен кирәкле документларны, материалларны һәм мәгълүматны, шул исәптән эчке финанс контролен уздыру нәтижәләре турындагы мәгълүматны, дәлилләнгән мәрәжәгать нигезендә соратып алырга һәм алырга;

б) аудиторлык тикшерүләрен башкарганда кирәкле экспертиза уздыру өчен Әлки муниципаль районы бюджеты акчалары баш администраторының башка бүлекчәләре вазыйфаи затлары

арасыннан бәйсез экспертларны жәлеп итәргә.

Мөрәжәгатьне юллау һәм үтәү сроклары Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы тарафыннан билгеләнә.

3.1.7. Аудиторлык тикшерүләрен уздырганда эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары аудит тикшерүләр уздыра торган биналарга һәм территорияләргә керергә хокуклы.

3.1.8. Эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары бурычлы:

а) билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендә норматив хокукий актлар таләпләрен, муниципаль хезмәткәрләренә этика кодексы нигезләмәләрен үтәргә;

б) аудиторлык тикшерүе программасы нигезендә аудиторлык тикшерүләре үткәрергә;

в) аудит объектының житәкчесен яисә вәкаләтле вазыйфаи затын аудиторлык тикшерүе программасы, шулай ук аудиторлык тикшерүләре нәтижәләре (актлар һәм бәяләмәләр) белән таныштырырга.

3.2. Эчке финанс аудитын планлаштыру

3.2.1. Эчке финанс аудитының (алга таба - План) еллык планын төзү, раслау һәм алып бару Әлки муниципаль районы бюджетының төп администраторы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3.2.2. План чираттагы финанс елында уздыру планлаштырылган аудиторлык тикшерүләре исемлеге булып тора.

Һәр аудиторлык тикшерүе буенча Пландә тикшерелә торган бюджет процедурасы һәм аудит объектлары, аудиторлык тикшерүен үткөрү вакыты, жаваплы башкаручылар күрсәтелә.

3.2.3. Аудиторлык тикшерүләрен планлаштырганда түбәндәгеләр исәпкә алына: аудит объектларының операцияләренә, бер типтагы операцияләр төркемнәренә эһәмияте, алар Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторының, аларның тиешенчә үтәлмәве очрагында, еллык һәм (яисә) квартал бюджет хисабына сизелерлек йогынты ясарга мөмкин;

эчке финанс контроленә нәтижәләгән (ышанычлылыгын) тикшерү өчен тикшерелә торган операцияләренә сайлап алу күләменә йогынты ясый торган факторлар, шул исәптән визуаль контроль гамәлләренә башкару ешлыгы, эчке финанс контроле процедураларының асылы, эчке финанс контроле процедураларының автоматлаштыру дәрәжәсе;

эһәмиятле бюджет куркынычлары булу;

эчке финанс аудиты бүлекчәсенә ресурслар (хезмәт, матди һәм финанс аудиты) белән тәэмин ителеш дәрәжәсе;

билгеләнгән срокларда аудиторлык тикшерүләре уздыру мөмкинлеге;

планнан тыш аудиторлык тикшерүләрен башкару өчен вакыт резервы булу.

3.2.4. План төзү максатларында эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары аудит объектлары турындагы мөгълүматларга, шул исәптән нәтижәләр турындагы белешмәләргә алдан анализ ясарга тиеш:

агымдагы һәм (яисә) хисап финанс елында эчке финанс контролен гамәлгә ашыру;

аудит объектларының финанс-хужалык эшчәнлегенә карата Әлки муниципаль районы контроль-хисап палатасының агымдагы һәм (яисә) хисап финанс елында контроль-хисап чараларын үткөрү.

3.2.5. План чираттагы финанс елы башланганчы төзелә һәм раслана.

3.3. Аудиторлык тикшерүләре үткөрү.

3.3.1. Аудиторлык тикшерүе Әлки муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы житәкчесе карары белән билгеләнә.

3.3.2. Аудиторлык тикшерүе программасында булырга тиеш:

аудиторлык тикшерүе темасы;

аудит объектларының исеме;

аудиторлык тикшерүе барышында өйрәнелергә тиешле мәсьәләләр исемлеге, аудиторлык тикшерүен уздыру сроклары һәм этаплары.

3.3.3.3 Аудиторлык тикшерүе барышында аудит объектларына карата тикшерү уздырыла:

эчке финанс контролен гамәлгә ашыру;

бюджет процедураларын үтәүнең законлылыгы һәм бюджет акчаларынан файдалануның нәтижәлелеге;

аудит объекты кабул иткән исәпкә алу сәясәтен алып бару, шул исәптән аның бюджет исәпкә алу өлкәсендәге яңа үзгәрешләргә туры килү-килмәве;

бюджет процедураларын гамәлгә ашырганда аудит объекты тарафыннан автоматлаштырылган мәгълүмат системаларын куллану;

бюджет исәбе, шул исәптән бюджет исәбен алып бару өчен җаваплы затның һөнәри фикереннән чыгып карар кабул ителә торган мәсьәләләр буенча;

бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган автоматлаштырылган мәгълүмат системаларынан мәгълүмат кертүгә һәм чыгаруга кулланучыларның мәгълүмат базаларынан файдалану хокукына ия булу;

финанс һәм беренчел исәпкә алу документларын формалаштыру, шулай ук бюджет исәбе регистрында язмаларга керү хокукларын бирү.

3.3.4. Аудиторлык тикшерүе инспектлау, күзәтү, сорау, сораштыру, раслау, күчереп исәпләү, аналитик процедураларны үтәү юлы белән уздырыла.

3.3.5. Аудиторлык тикшерүен үткәргәндә тиешле ышанычлы дәлилләр алырга тиеш. Дәлилләргә эш документларына нигезләнә һәм аудит объектлары тарафыннан бюджет процедураларын гамәлгә ашырудагы ачыкланган житешсезлекләрнең һәм житешсезлекләрнең булуын раслый торган, шулай ук аудиторлык тикшерүе нәтижәләре буенча нәтижәләр һәм тәкъдимнәр өчен нигез булып торучы житәрлек фактик мәгълүматлар һәм дәрәс мәгълүмат керә.

3.3.6. Аудиторлык тикшерүе үткәрү документлаштырылырга тиеш.

3.3.7. Аудиторлык тикшерүләрен уздыруның соңгы сроклары, аларны туктатып тору һәм озайту өчен нигезләр Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы тарафыннан билгеләнә.

3.4. Эчке финанс аудиты нәтижәләрен рәсмиләштерү һәм карау

3.4.1. Аудиторлык тикшерүе нәтижәләре эчке финанс аудиты вазыйфаи затлары тарафыннан имзаланучы акт белән рәсмиләштерелә һәм акт алуга вәкаләтле аудит объекты вәкиленә тапшырыла. Аудит объекты аудиторлык тикшерүе акты буенча язма ризасызлыктар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.4.2. Актның формасы, аны карау тәртибе һәм вакытлары Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы тарафыннан билгеләнә.

3.4.3. Акт нигезендә аудиторлык тикшерүе нәтижәләре турында мәгълүматны үз эченә алган хисап төзелә, шул исәптән:

аудиторлык тикшерүе барышында ачыкланган житешсезлекләр һәм хокук бозулар (микъдар һәм акчалата чагылышта), мондый хокук бозулар шартлары һәм сәбәпләре, шулай ук әһәмиятле бюджет куркынычлары турында мәгълүмат;

аудит объектлары ягыннан каршылыклар булу яисә булмау турында мәгълүмат;

ачыкланган хокук бозуларны һәм житешсезлекләргә бетерү, бюджет хәвәфләрен минимальләштерү чараларын күрү, бюджет хәвәф-хәтәрләргә реестрына үзгәрешләр кертү, эчке финанс контроле планнарына үзгәрешләр кертү, шулай ук Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларыннан файдалануның экономияләгән һәм нәтижәләгән арттыру буенча тәкъдимнәр.

3.4.4. Акт кушымтасы белән хисап Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы житәкчесенә жибәрелә. Күрсәтелгән хисапны карау нәтижәләргә буенча Әлки муниципаль районы бюджетының төп администраторы житәкчесе карар кабул итә:

аудиторлык нәтижәләрен һәм тәкъдимнәрен гамәлгә ашыру зарурлыгы турында;

аудиторлык нәтижәләренең һәм тәкъдимнәренең житәрлек дәрәжәдә нигезләнмәве турында;

гаепле вазыйфаи затларга карата матди, дисциплинар жаваплылык куллану, хезмәт тикшерүләргә уздыру турында;

Материалларны үзләренә карата бетерү мөмкинлеге булмаган бюджет законнарын бозу билгеләргә булган очракта, Әлки муниципаль районының Контроль-хисап палатасына жибәрү.

3.5. Эчке финанс аудиты нәтижәләргә турында хисап төзү һәм тапшыру.

3.5.1. Эчке финанс аудитының вазыйфаи затлары үзләренең эчке финанс аудитын (алга таба - хисап) гамәлгә ашыру нәтижәләргә турында еллык (квартал) хисаплылык төзүгә тәэмин итәләр.

3.5.2. Хисап алу эчке финанс контроленең ышанычлылыгы (нәтижәләргә) турында, Әлки муниципаль районы бюджеты акчалары баш администраторының жыелма бюджет хисабының дәрәжәгә турында мәгълүматны үз эченә алырга тиеш.

Эчке финанс контролен үткөрү ышанычлы (нәтижәле) дип санала, әгәр контрольдә тоту һәм контроль гамәлләргә кулланыла торган ысуллары бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы актларын жайга сала торган норматив хокукый актларны бозу очрақларының булмавына яисә кимүенә китерә икән, шулай ук бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәләгән арттыра.

3.5.3. Хисап төзү һәм тапшыру тәртибе Әлки муниципаль районы бюджеты акчаларының баш администраторы тарафыннан раслана.

Әлки муниципаль районында эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында (Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының 01.04.2022 N 112 номерлы карары нигезендә үз көчен югалтты)
(Чыганак: "КОДЕКС" ИСС)